

1/17

VYKŘIČNÍK je společlivým informátorem mezi všemi loutkáři. **VYKŘIČNÍK** informuje o termínech, náplni

a podmínkách loutkářských festivalů, přehlídek, dílen, seminářů, přednášek, výstav a dalších akcí.

VYKŘIČNÍK může propagovat i vaše akce. **VYKŘIČNÍK** je dovoleno šířit a rozmnožovat.

ČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ BYLO ZAPSÁNO NA SEZNAM UNESCO

Společná česko-slovenská nominace „Loutkářství na Slovensku a v Česku“ byla zapsána do Reprezentativního seznamu nemotného kulturního dědictví lidstva UNESCO na 11. zasedání Mezivládního výboru pro zachování nemotného kulturního dědictví v Addis Abebě (Etiopie) dne 1. prosince 2016.

Loutkářský

VYKŘIČNÍK

LEDEN–DUBEN 2017

Zápisem na tento prestižní seznam se završila nadstandartní spolupráce obou zemí při přípravě společné nominace jevu, který je vyjádřením blízkých kulturních vazeb Česka a Slovenska. Společensví loutkářů v obou zemích může oslavovat toto potvrzení jejich umu na mezinárodní úrovni. Zápis byl schválen po vyvinutém úsilí slovenské a české strany, které se ohradily ke stanovisku hodnotícího Evaluačního orgánu, který původně navrhl nominaci vrátit předkládajícím státům k doplnění informace o pravidelné aktualizaci národních seznamu, na kterém musí být každý prvek usilující o zápis na Reprezentativní seznam zapsán. Obě země však výbor přesvědčily o tom, že své národní seznamy aktualizují pravidelně.

„Oceňuji úsilí českých a slovenských kolegů, jejich nesmírně kvalitní práci na společné nominaci fenoménu loutkářství, který nikdy nezestárne, neboť přináší radost dětem i dospělým a provází nás životy od dětství do seniorského věku,“ uvedl k zápisu ministr kultury Daniel Herman.

Výbor letos posuzoval 37 žádostí o zapsání do Reprezentativního seznamu, šest na Seznam nemateriálního kulturního dědictví v ohrožení a sedm do registru osvědčených postupů.

11. zasedání Mezivládního výboru pro zachování nehmotného kulturního dědictví v Addis Abebě se zúčastnilo přes 650 delegátů ze 120 zemí světa včetně 55 nevládních organizací.

Jak vše vzniklo

V únoru 2012 nominovali hejtmani Královéhradeckého a Pardubického kraje Východočeské loutkářství k zápisu do Seznamu nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České republiky a probudili tak vlnu zájmu odborné i laické veřejnosti z České a následně i Slovenské republiky o lidové loutkářství. Podnět k zapsání tohoto fenoménu iniciovalo Sdružení pro podporu tradic východočeského loutkářství.

Tento počín poté inicioval zápisy fenoménu národních loutkářství na slovenský (v roce 2013) i český (v roce 2014) seznam nehmotného kulturního dědictví. Do národních seznamů i seznamu UNESCO jsou zařazovány tradice, které skupiny obyvatel pokládají za své kulturní dědictví a chtějí je předat dalším generacím. V českém seznamu jsou například slovácký verbuňk, vesnické masopustní

obchůzky a masky na Hlinecku, jízdy králů na Slovácku, sokolnictví nebo myslivost. Následně se v roce 2014 ministři kultury České a Slovenské republiky dohodli na společné nominaci českého a slovenského loutkářství do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva (UNESCO). Za Českou republiku bylo koordinací příprav zápisu pověřeno Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) za Slovenskou republiku Slovenský ľudový umelecký kolektív (SĽUK).

Do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva (UNESCO) byly v té době z České republiky zapsány tyto statky: Slovácký verbuňk (2005), Masopustní obchůzky a masky na Hlinecku (2010), Sokolnictví (2010 – přidružení ČR k nadnárodní nominaci koordinované Spojenými arabskými emiráty) a Jízdy králů na jihovýchodě České republiky (2011).

Celý článek najdete zde: <http://www.amaterskasce-na.cz/clanek/ceske-loutkarstvi-bylo-zapsano-na-seznam-unesco-hpnn4.html>

Jak naložit se zápisem loutkářství do UNESCO

Přátelé loutek a loutkářů nejen z východních Čech, ale i řady míst České republiky se setkali v pátek 10. března v Hradci Králové na konferenci Fenomén Východočeské loutkářství, aby sdíleli radost z úspěšného zápisu českého a slovenského loutkářství do UNESCO. Na konferenci bylo mimo jiné řečeno:

„Miloslav Klíma z Katedry alternationího a loutkového divadla pražské DAMU se zamyslel nad významem zápisu do UNESCO z obecnějšího hlediska: „Vidíme, že jednotlivé aktivity nejsou muzeálními a neměnnými statky, ale nadále žijí, rozvíjejí se, proměňují, což je velmi důležité. Nejde totiž o zakonzervovanou podobu, jde o kreační aktivitu tvořící činnosti, která s jistým respektem vychází z dávných kořenů a přináší trolou inspiraci. Aniž bychom tento fakt přeceňovali, můžeme si přžnat v tomto případě i jistou drobnou hrdost, jichž ostatně nemáme přehršlet. Pokud dědictví zůstane živé, má přece smysl. Je na nás, jak jeho odkaz budeme uždy o konkrétní době reálně naplňovat.“

KALENDÁŘ

**přehlídek a festivalů
v roce 2017 s účastí
loutkářských souborů**

18.– 22. 3. 2017

**17. Přehlídka ke Světovému dni divadla pro děti
a mládež**

17.–19. 3. 2017

XXVII. turnovský drahokam

23.–25. 3. 2017

52. Skupovy Strakonice

24.–26. 3. 2017

42. festival pražských amatérských loutkářů

25.–26. 3. 2017

13. pražský Tajrlík

26. 3. 2017

Postupová přehlídka loutkářských souborů Brno

29. 3. – 2. 4. 2017

Dítě v Dlouhé 2017

19. ročník přehlídky pro děti a jejich dospělé

31. 3. – 2. 4. 2017

13. pimprlení v Plzni

25. 3. 2017

XXXI. krajová přehlídka am. loutkářů – Louny

25.–26. 3. 2017

51. třebíčské loutkářské jaro

7.–9. 4. 2017

Hradec Králové – postupová přehlídka loutkářských souborů a dětských loutkářských souborů

8.–9. 4. 2017

Opavská rolnička

21.–23. 4. 2017

Svitavský dýchánek – regionální postupová přehlídka pro Pardubický kraj

12.–14. 5. 2017

IX. národní přehlídka sokolských loutkových divadel T. J. Sokol Přerov

13.–17. 6. 2017

Mateřinka 2017

23. – 30. 6. 2017

XXIII. mezinárodní festival

Divadlo evropských regionů Hradec Králové

30. 6.–6. 7. 2017

66. loutkářská Chrudim

4.–12. 8. 2017

87. Jiráskův Hronov

11.–12. 8. 2017

14. mirotické setkání loutek a hudby

25.–27. 8. 2017

Ejhle, loutka, Žamberk

1.–7. 9. 2017

Vyšehrátky v Praze na Vyšehradě

říjen 2017

Faustování v Novém Strašecí

1.–5. 11. 2017

27. přelet nad loutkářským hnízdem

Pošlete nám informace o vaší akci na e-mail:
drtinam@gmail.com.

PROPOZICE

66. loutkářské Chrudimí 2017

Celostátní přehlídka amatérského loutkářství
30. června – 6. července 2017, Chrudim

Z pověření a za finančního přispění Ministerstva kultury pořádá NIPOS-ARTAMA, město Chrudim prostřednictvím organizace Chrudimská beseda a spolku Společnost amatérské divadlo a svět.

I. CHARAKTERISTIKA A POSLÁNÍ PŘEHLÍDKY

66. loutkářská Chrudim (dále jen LCH) je koncipována jako celostátní přehlídka a dílna amatérského loutkářství ve všech jeho formách a projevech. Posláním přehlídky je umožnit setkání amatérských loutkářů na celorepublikové úrovni, prezentaci a konfrontaci výsledků práce loutkářských souborů i jednotlivců v dané sezóně. Hlavním cílem přehlídky je podpora zájmu o loutkářství, kultivace amatérského loutkového divadla a jeho propagace ve společnosti prostřednictvím vzdělávacích seminářů, hlavního a doprovodného programu.

II. PODMÍNKY ÚČASTI

Přehlídky se mohou zúčastnit amatérské soubory a jednotlivci z celé České republiky, kteří využívají principů loutkového divadla. Soubory a jednotlivci se v daném roce mohou současně zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné loutkářské přehlídky postupové na LCH.

III. ORGANIZACE A PRŮBĚH

O konkrétní podobě programu LCH rozhoduje programová rada, a to na základě nominací a doporučení porot z krajských loutkářských postupových přehlídek a doporučení porot z ostatních (neloutkářských) přehlídek.

Programová rada je jmenována NIPOS-ARTAMA z členů odborné rady pro loutkové divadlo, zástupců pořadatelů LCH, případně i zástupců přehlídek, ze kterých návrhy vzešly.

Krajská přehlídka může být postupovou pro LCH, pokud budou splněny tyto podmínky:

- pořadatel musí do konce listopadu 2016 informovat odpovědného pracovníka NIPOS-ARTAMA o konání a datu postupové přehlídky směřující k LCH;
- všechny soutěžní inscenace posoudí nejméně tříčlenná odborná porota, ve které je alespoň jeden člen znalý úrovně LCH za poslední tři roky (např. některý z členů odborné rady NIPOS-ARTAMA pro loutkové divadlo nebo člen odborné poroty LCH apod.);
- postupové přehlídky se současně zúčastní nejméně tři různé soubory a tři různé inscenace;
- členem odborných porot nesmí být spoluvůdci soutěžních inscenací, ani jejich spolupracovníci nebo příbuzní;
- navrhovatelé (pořadatelé postupových přehlídek) informují na závěr přehlídky vybrané soubory o jejich nominaci nebo doporučení na LCH.

IV. HODNOCENÍ A VÝBĚR

Porota postupové loutkářské přehlídky může do programu LCH nominovat jednu inscenaci a doporučit libovolný počet inscenací. Poroty ostatních (neloutkářských) přehlídek nemají právo nominace, ale mohou v odůvodněných případech doporučit do hlavního programu libovolný počet inscenací, které splňují podmínky účasti na LCH.

Návrhy nominovaných a doporučených představení budou k jednání programové rady přijaty pouze v tom případě, že pořadatel dodá k termínu uzávěrky 66. loutkářské Chrudimí 26. dubna 2017 na adresu: NIPOS-ARTAMA, Michal Drtina, P. O. BOX 12 / Fügnerovo náměstí 5, 120 21 Praha 2, e-mail: drtina@nipos-mk.cz tyto požadované podklady:

1. úplně vyplněný formulář INFORMACE O INSCENACI;
2. textovou předlohu inscenace;
3. zvláštní zprávu obsahující:
  - a. název přehlídky, která inscenaci doporučila;
  - b. informaci o tom, zda jde o nominaci nebo doporučení inscenace, hodnocení inscenace, z něhož

je patrné, o jaký jde žánr; jaké základní jevištní prostředky jsou použity, divácká adresa (pro dospělé, mládež, děti - jakého věku) apod., zejména je třeba uvést, v čem navrhovatelé spatřují zajímavost, dramaturgický a inscenační přínos, inspirativnost či dokonce výjimečnost inscenace, opravňující ji k zařazení do programu LCH, toto hodnocení je především určeno pro práci programové rady, ale může být také uveřejněno ve zpravodaji LCH;

c. doporučení, jaký prostor v Chrudimi by byl pro danou inscenaci nevhodnější;

d. jméno, adresu, e-mail a telefon navrhovatele (pořadatele postupové přehlídky), čitelný seznam porotců a podpis autora hodnocení či předsedy poroty.

Pořadatel má právo nezařadit programovou radou schválenou inscenaci, pokud ani po konzultaci se souborem nenalezne přiměřený termín či prostor pro danou produkci a pokud nemá soubor vyřešeny autorskoprávní stránky inscenace dle au-

torského zákona č. 121/2000 Sb. v jeho platném znění, které musí soubor doložit kopií licenční smlouvy k provozování díla (Postup k získání licence najdou soubory například zde: www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8392-jak-ziskat-licenci).

IV. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Pokud bude krajská postupová loutkářská přehlídka spojena s jinou postupovou přehlídkou, řídí se každá část přehlídky vlastními propozicemi.

Ekonomické parametry účasti souborů ve všech částech programu budou řešeny podle organizačních a finančních možností přehlídky.

V případě ekonomických potíží může být program přehlídky omezen nebo může být přehlídka odvolána.

*Zpracoval Michal Drtina
NIPOS-ARTAMA, listopad 2016*

SEMINÁŘE

66. loutkářské Chrudimi 2017

Semináře jsou centrem neaktivnějších účastníků Loutkářské Chrudimi. Šest dní v nich budou seminaristé od svých lektorů získávat potřebné dovednosti, které mohou poté ukázat na LOUTKÁŘSKÉ POUTI. Šest dní mohou účastníci svými happeningsy, improvizacemi nebo lehce secvičenými produkcemi potěšit ostatní účastníky, ale i veřejnost. **Více informací a elektronické přihlášky na webu www.loutkarska-chrudim.cz od 31. března 2017.**

Úvodní informace

Semináře se uskuteční od 1. do 6. července 2017 v rámci 66. loutkářské Chrudimi, a to denně od 8.30 do 12.30 hodin s tím, že seminaristé přijíždějí 30. 6. v odpoledních hodinách. V podvečer 30. 6. se uskuteční úvodní informační schůzka a následně inspirativní představení. Seminaristé mají kromě odborné péče v semináři zajištěny i vstupenky na vybraná představení hlavního a inspirativního programu. Předpokládá se (kromě účastníků dětských a rodinných seminářů) i jejich účast na rozborovém semináři o viděných představeních, který se koná za účasti lektorského sboru v podvečerních hodinách od středy do neděle. Není-li uvedeno jinak, jsou semináře určeny dospě-

lým a mládeži od 15 let se souhlasem zákonných zástupců. Výjimky je třeba konzultovat s organizátory. Za přihlášeného účastníka se považuje ten, kdo uhradí seminární poplatek.

Ceny seminářů a vybraných služeb

Ceny seminářů a doplňkových služeb budou zveřejněny současně s elektronickou přihláškou 31. března 2017.

Semináře, které **nenaplní minimální počet účastníků, nebudou realizovány** a přihlášení účastníci se přesunou do semináře, který si vybrali jako náhradní.

Změna seminářů vyhrazena!

A • Scénografie pouličního divadla aneb Divadlo ve veřejném prostoru

Vyjdeme z přehledu tradičních i současných forem pouličního divadla, které mohou inspirovat naši tvorbu v podmínkách amatérského divadla. Připomeneme si možnosti vymezování a vytváření speciálního divadelního prostoru ve spojení s obřadem, slavností, svátkem, případně s novodobými občanskými aktivitami. Budeme navrhovat a modelovat minimalistická, ale funkční řešení statických i pohyblivých prostorů, figurálních i nefigurálních objektů pro vytváření jak jednorázových produkcí, tak i repertoárových představení. Vyzkoušíme, jakým způsobem se na vzniku prostoru může podílet sám divák. Vzniklé prostory rozehrajeme krátkou hereckou akcí. Seminář v českém, anglickém, maďarském i polském jazyce

Lektor: Silard Boráros, maďarský scénograf a výtvarník, spolupracuje s loutkovými i činoherními divadly po celé Evropě.
Milada Boráros, výtvarnice, režisérka, učitelka dramatické výchovy.

B • Poetické tělo S i BEZ nitek / pohyb, předměty, příroda, Lecoq

Seminář mezi zdi i uvnitř lesa, v pohybu a také v tichu, ve vodě i na suchu, ve stínu lipové koruny za zvuku větru nebo strun. Cesta k tvorbě – konkrétně k pohybovému a předmětovému vyjádření příběhů povede skrze čtyři živly: vodu, vzduch, oheň a zemi. Cílem semináře je společné i individuální aktivní zkoušení, hledání a proměňování věcí a prostoru skrze pozorování a naslouchání příběhům okolo nás, které se rodí z vody, raší ze země, letí po větru, vyzařují z ohně. S příběhy přicházejí charaktery a masky čtyř živlů a nakonec předměty, zpravidla nadpozemské nebo přírodní bytosti, věci, či jejich duše. Neoddělitelnou součástí zážitkového semináře jsou: pohybový úvod, hry a cvičení k inspiraci, rukodělná tvorba, dramatická tvorba. Společná pouť k poetickému tělu v přírodě, z níž si kromě prožitků odnesete i vámi vyrobený a oživený předmět, staví na principech metody Jacques Lecoq a výzkumu Laboratoire d'Études du Mouvement (Pascale Lecoq).

Účastníci: pohodlný oděv na pohyb neutrální barvy (ideálně černá / dlouhé legíny nebo tepláky a trička s dlouhým rukávem + nátláčníky). K tvorbě v přírodě holínky, či pevnou obuv, případně pláštěnku. K tomu: uhel, guma, skicák, tužky.

Lektor: Budilova divadelní škola v zastoupení Hany Strejčkové, absolventky DAMU (dramaturgie-režie), Mezinárodní divadelní školy Jacques Lecoq v Paříži a také scénografického ateliéru Laboratoire d'Étude du Mouvement na téže škole. Od roku 2010 pracuje jako pedagog a dramaturg v Budilově divadelní škole, dále vede dramatické semináře. Hraje interaktivní divadlo s loutkami. Jako režisér, dramaturg nebo performer se věnuje divadlu tanečně-pohybovému a divadlu se slovy i bez nich.

D • Autorsko-dramatizátorský

Máte nápad nebo téma na vlastní hru, našli jste povídku, román, hru, pásmo básní, které byste chtěli upravit pro svůj soubor nebo už máte hru dokonce hotovou a chcete si ověřit, je-li k něčemu, abyste neztráceli čas a sílu na předloze, z které nejspíš nic slušného nevznikne? Rádi byste se při tom všem také dozvěděli něco o dramaturgii, režii a loutkovém divadle vůbec? Režisér a dramaturg Luděk Richter z Divadelní společnosti Kejklíř se na vás těší. Pokud ovšem nejpozději do konce května pošlete na adresu divadlo@kejklir.cz své hotové či rozpracované texty, hry, scénáře či libreta nebo alespoň jméno a příjmení autora a titul literární předlohy, kterou byste rádi inscenovali (raději přidejte i název vydavatele a rok vydání). A taky pokud si sami prostudujete materiály, které vám budou následně zaslány. Adresy a rozdělovník – kdo, co a komu – dodáme po vašem přihlášení.

Lektor: Luděk Richter, autor, režisér, dramaturg a lektor mnoha seminářů, zakladatel divadelní společnosti KEJKLÍŘ a Společenství pro pěstování divadla pro děti a mládež DOBRÉ DIVADLO DĚTEM, které vydává ČTVRTletník o divadle pro děti.

E • Loutka - dřevo - řezbařina

Dřevo a loutky k sobě patří od nepaměti, neb i s polínkem se dá zahrát velké divadlo. Rád bych Vás ovšem naučil vtisknout dřevu tvář, rozpohybovat ho a vrátit mu tím symbolicky život. Přiblížím

Vám různé druhy loutek, jejich technologii a způsob vodění. Co je potřeba: Věk 15+. Alespoň částečně vybavení dláty (v případě potřeby poradím). Ochotu elektronicky komunikovat během června, abych mohl po konzultaci s Vámi připravit přřezy. Mít chuť, touhu a vytrvalost. Seminář je pro omezený počet osmi účastníků.

Lektor: Vladimír Sosna, loutkoherec, výtvarník a řezbář, který od roku 1996 působí v divadle Alfa v Plzni, má v oblíbě malé i velké lidi a taky dřevo...

K • Loutkohraní - maňásek, marioneta, javajka a totemové loutky... seminář nejen pro náctileté

Maňásek, marioneta, javajka a totemové loutky - Co je spojuje a čím se liší? Proč a kdy s nimi hrát, co jim prospívá a co je nič, které téma a texty jsou pro ně vhodné, jaké záladnosti a vychytávky jsou v jejich vodění? Pojdte s námi společně hledat odpovědi na tyto a ještě mnohé další otázky. Seminář se bude zabývat nejen základny animace coby řemeslné dovednosti, ale hledat další způsoby oživení loutek. Vhodné pro všechny odvážné začínající i pokročilé loutkoherce, kteří se nebojí vydat na dobrodružnou cestu při hře s výše uvedenými druhy loutek.

Lektoři: Jiřina Polanská, principálka spolku loutkářů Vozichet Jablonec nad Nisou, vystudovala pedagogiku volného času, vede semináře dramatické výchovy, je vedoucí dětských a mládežnických divadelních souborů.

Ruda Krause, principál LD Spojáček Liberec, příležitostný autor či spoluautor, režisér, scénograf, loutkoherec, ale i herec činoherního divadla.

L • Krásnoloutkovyrobohranísísnimi aneb Výroba krásných loutek a hraní s nimi - seminář pro samostatné děti (10-13 let) i dospělé

Připravte se na tvrdou práci, která bude odměněna na konci týdne originální, funkční loutkou maňáská. I přes oddání se výrobnímu procesu, nebudeme zanedbávat pravidelné hry a zábavu. Šikovnost není podmínkou, ale trpělivost, usměvavost a rozumná míra poslušnosti ano. Přineste si

základní výtvarné potřeby (pastelky, nůžky, jehlu a niť...), ale není to nezbytnost. Budeme vyřezávat (z polystyrénu), malovat, kreslit, stříhat a štít.

Lektorky: Sára Kordová studentka Masarykovy univerzity v Brně oboru Dějiny umění a Teorie interaktivních médií, která vedla příměstský tábor výroby a práce s loutkou a seminář výroby loutek na Chrudimí v roce 2016.

Barbora Jurašková, studentka Masarykovy univerzity v Brně v oboru Hudební věda, která rok doučovala děti ze sociálně slabších rodin, pravidelně působí jako vedoucí na táboře a v Jablonci nad Nisou vedla výtvarný kroužek Tvořik v kině. Na případné dotazy rády odpovíme na trlrfonu 605034987 nebo na emailu s.kordova94@gmail.com.

M • Co skrývá maska - seminář pro teenagery

Masku používali již pravěcí lidé. K čemu jim byla a proč se k ní divadelníci v průběhu dějin často vracejí? Jaké možnosti herci maska nabízí? V čem ho naopak omezuje? Je těžké hrát jenom tělem, beze slov a bez výrazu v tváři? Kolik o postavě řekne barva masky a její tvar? A jak se vůbec taková maska vyrábí? To všechno společně prozkoumáme a vyzkoušíme!

S sebou: pohodlné oblečení, kterému nebude vadit, když se ušpiní.

Lektorky: Anna Kekeláková (divadelní lektorka v divadle Minor) a Marie Klemensová (studentka JAMU) Případné dotazy rádi zodpovíme na emailu annakekelakova@gmail.com

N • Nonverbální komunikace

Seminář posluchačům poodkryje roušku tajné řeči lidského těla. Bude příležitostí dozvědět se mnoho zajímavého o významu naší mimiky, postojů a gest vědomých i nevědomých. Zkrátka, bude poodkrytím další studnice poznatků pro režijní a hereckou práci.

Lektor: Daniela Fischerová, spisovatelka, dramatická, psychologka a pedagožka nonverbální komunikace.

P • Loutky a písničky

Seminář, ve kterém se naučíte jak skládat divadelní písničky, a jak z literatury vytvořit divadelní text. Z několika drobných pohádek oblíbeného malíře

a spisovatele Aloise Mikulky budeme vytvářet pididivadelních hříčky, které nám poskytnou příležitost ke skládání textů a následně i jednoduchých skladeb. K dispozici bude piano (nikoli keyboard), basa a housle.

S sebou vhodné přivést vlastní hudební nástroje všeho druhu, dobrou náladu a chuť do muziky. Vhodné bude přečtení knížky Dvanáct usmívajících se ježibab od Aloise Mikulky.

Lektor: Karel Šefrna, uznávaný amatérský divadelník a loutkář, zakladatel a vůdčí osobnost soubor „Ců Svitavy. Autor, dramaturg, režisér, výtvarník, herec, muzikant, skladatel a textař, lektor a porotce loutkového a alternativního divadla nejrůznějšího druhu včetně divadla poezie, hudebního divadla pro dospělé i děti a divadla hraného dětmi.

R • Na Zemi i Podzemí – seminář pro rodiče s dětmi do 8 let

Jedna Země v každém čase jiná.

Jaro, Léto, Podzim, Zima.

Květiny, slunce, vítr, listí, sníh...

A Země v rukou čtyř oládců, kteří si předávají svou moc.

Není život jenom na Zemi.

Nad Zemí i Podzemí to vře.

Země je ohrožená.

A my s ní.

Milí rodiče s dětmi, během našeho semináře se seznámíme s bytostmi z každého ročního období. Něco se od nich naučíme a pomůžeme najít Zemi klid. S některými bytostmi se setkáme a ty, které nepotkáme, si společně vyrobíme. Tvořit se tentokrát bude hlavně z přírodních materiálů, které nám daná období nabízejí i nenabízejí. Budeme si hrát. A třeba z toho vznikne divadlo!

Co s sebou: Pohodlné oblečení do všech ročních období, deku pro chladné zimní večery a pro parné letní dny pokrývku hlavy, přírodní materiály různého druhu (kamínky, kaštany, šišky, listy, sušené květiny, větvičky...)

Lektoři: Klára Bednaříková, Lucie Kučerová – studentky Ateliéru Divadla a výchovy, DIFA JAMU v Brně a Tereza Agelová – studentka Ateliéru Režie a dramaturgie, DIFA JAMU v Brně.

V případě dotazů pište na email lucie.kuce@gmail.com

S • Storytelling – řemeslo vypravěčů

Vypravěčství je dědečkem všem myslitelným podobám umění, dramatického se to týká o fous víc. Otázka je-li loutkoherec vypravěčem či ne, je zhusta zbytečná. Je jím. Svými nástroji, postupy, svým způsobem zkrátka VYPRÁVÍ PŘÍBĚH. Během semináře se podíváme na vybrané vypravěčské dovednosti, postupy, techniky, bez kterých se žádný vypravěč ani ten, co vypráví s loutkou (už si tam rovnou dejme rovnítko, neobejde. Co je to za roli ten vypravěč na jevišti? Jak se vypořádat s tématem „práce se skupinou“ diváků? O čem to vlastně vyprávíme? Co je vypravěčova hlavní práce? Kdy a proč budou „lidi“ dávat pozor? To budou hlavní otázky pro naše cvičení a vlastní pokusy s řemeslem vypravěčů. Kromě toho budeme, samosebou, vyprávět a poslouchat příběhy. Skutečné, skutečné jen napůl i ty z říše fantazie.

S sebou pohodlné oblečení pro cvičení spojená s pohybem.

Lektor: Martin Hak, vypravěč příběhů. Vypráví v knihovnách, ve školách, v divadlech, na festivalech, veřejných i soukromých akcích. Vybrané dovednosti vypravěčského řemesla učí zájemce z nejrůznějších oborů. Už 16 let.

T • Tradiční loutky – marionety

Loutky zavěšené na drátu s nitovým či drátovým vedením rukou a vahadlem pro pohyb nohou – to je česká klasika. Pojdme spolu prožít týden jako na drátkách a zkusit nazkoušet komédii, čili spektakl plný loutkových špilců pod vedením zkušeneho principála. Spektáklem bude vybraná stará loutkářská jednoaktovka, s možností předvedení v divadle nebo na pouti. Konkrétní titul lektor upřesní podle počtu, věku a pohlaví seminaristů.

Lektor: Petr Borovský, loutkoherec Divadla Alfa, kde od roku 1990 překvapuje, těší a baví malé i velké diváky. Jako loutkář získal cenu například na festivalech v Lutce 2008 Ljubljana, 44. PIF Zagreb 2011, 30. Skupova Plzeň 2014. Za nejmilejší role pokládá všechny v inscenaci „Když se čerti rojili“ (J. Š. Kubín) nebo postavu Širokého (J. J. Dvořák: „Dlouhý, Široký a Bystrozraký“).

Z • Zapomenuté umění

Polodiskusní seminář pro vedoucí a režiséry a techniky tradičních loutkových divadel, ve kterém si při vínku či kávě vzájemně předáme své zkušenosti. Připomeneme si různé kousky, figle a vymyšlenosti „starých“ loutkářů, které dodnes fungují. Součástí semináře budou přednášky o historii loutkového divadla a praktické ukázky (například varietních marionet). Seminář je vhodný i pro začínající principály, kteří potřebují poradit s obnovou loutkových divadel.

Lektoři: Aleš Pop loutkář, režisér, principál loutkového divadla Kašpárkova říše Olomouc a v současné době také předseda SAL SČDO.

Hana Dotřelová, loutkoherečka a lektorka, členka umělecké scény Říše loutek Praha.

X • Diskusní seminář aneb Seminář pro ty, kteří si nevyberou

Seminář pro ty, kteří chtějí mít volný režim, přesto chtějí vidět hlavní i inspirativní program a nezávazně si o něm povídat nejenom ve večerních veřejných diskusích, ale především u ranní kávy. Výběr enciclace, o kterých budete hovořit, si určíte vy a vaši lektori. Součástí semináře jsou odborné přednášky v Muzeu loutkářských kultur.

Lektoři: Jakub Vašíček, autor a režisér divadla Drak v Hradci Králové a Kateřina Lešková Dolen-ská, pedagožka pražské DAMU a šéfredaktorka časopisu Loutkář.

II. LOUTKÁŘSKÁ KONZERVATOR

**V září začí-
náme nový
cyklus, tento-
krát pro členy
tradičních
souborů**

**Zdokonalování v současném českém loutkářství aneb
Pokud má člověk objevovat něco nového, musí nejdříve vědět, co tu už bylo**

Zaměření loutkářské konzervatoře

Vzdělávací cyklus určený všem, kteří okouzleni loutkovým divadlem, chtějí zdokonalovat své dovednosti. Hlavním cílem tohoto dvouletého cyklu je zdokonalování a objevování možností loutkového divadla. Abychom toho mohli dosáhnout, je nezbytné poznat českou loutkářskou tradici, její historii, formy, podoby a směry. Pak je možné dále zdokonalovat své dovednosti. Cyklus je vhodný pro herce, režiséry nebo vedoucí loutkářských amatérských souborů a další zájemce z řad pedagogů mateřských a základních škol či pracovníků volného času dětí a mládeže.

Rozsah loutkářské konzervatoře

Cyklus proběhne každý rok v sedmi víkendových setkáních (od pátečního podvečera do nedělního od-

poledne), která se uskuteční od září 2017 do června 2018 a od září 2018 do června 2019.

Náplň loutkářské konzervatoře

Jednotlivá setkání budou naplněna teoretickými přednáškami z následujících oblastí: loutkářské historie, dramaturgie, režie, scénografie a hudby; dále návštěvami vybraných divadelních festivalů a představení (nebo sledováním jejich videozáznamů); setkáváním s tvůrci a praktickými tvůrčími aktivitami samotných účastníků pod vedením lektorů, přičemž praktická část bude stěžejní. Výsledky budou prezentovány na Loutkářské Chru-dimi v roce 2016 jako závěrečné klauzurní práce.

Lektoři loutkářské konzervatoře

Budou upřesněni v průběhu jara 2017.

Cena loutkářské konzervatoře

Kurzovné: 2 500 Kč / rok

Cena obsahuje: osm víkendových lekcí od pátečního večera do nedělního poledne. V ceně není započítána doprava a ubytování účastníků.

FENOMÉN LOUTKA

Přihlášky

Přihlášku najdete na internetových stránkách www.loutkarska-chrudim.cz, www.nipos-mk.cz, nebo si ji vyžádejte na adrese drtinam@gmail.com.

Zájemci se mohou hlásit do 30. července 2017.

**Projekt v rámci inspirativního programu
66. loutkářské Chrudimi 2017**

Prvního prosince roku 2016 byl fenomén českého loutkářství zapsán na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Na tento seznam byla zapsána tradice, která se projevuje ve dvou vzájemně se ovlivňujících proudech. Jedním proudem je amatérské loutkářství ve všech aspektech a ve druhém profesionální loutkové divadlo, které zastupují statutární divadla, nezávislé scény či sólisté. V projektu Fenomén loutka, který by se měl uskutečnit v rámci 66. loutkářské Chrudimi, chceme ukázat, jakým způsobem se tyto proudy vzájemně ovlivňují a jak se z tohoto ovlivňování rozvíjí nová, moderní tradice českého loutkářství. V programu tak budete moci zhlédnout vybrané inscenace amatérských i profesionálních souborů. Zatím v jedné jsou inscenace Naivního divadla – Jsou místa oblíbená tmou, kde nikdy a nic na ostrovech se skrývá odlehlých, Divadla Alfa – Cesta do středu Země (sopouchem Milešovky), Buchty a loutky – Tragédie o doktoru Faustovi aneb Co jsem myslel, že jsem dělal, že jsem se tomu pekelníkovi upsal, Divadlo Continuo – Murgíla a Zorila, hudebně loutková pohádka inspirovaná výpravou za rumunskými příběhy, Divadlo Polárka – Cirkus Unikum, Divadlo Lokvar – Sněhurka, Divadlo Minor – Koukej svět! inscenace pro tříleté Radima Vizváryho, inscenace Studia DAMUZA, meotarové divadlo Tomáše Hájka a ze zahraničních například rodinné divadlo Gábora Pilári s inscenací Historie letectví, Divadlo Piki – Babička z vajíčka, Theater Couturier & Ikkola – Kachna, smrt a tulipán a mnoho dalších...

Státní fond kultury ČR

**Projekt „Fenomén loutka“ je podpořen
Státním fondem kultury České republiky**

WORKSHOPY PRO VAŠE SOUBORY

**Vzdělávání, které připravíme
souborům přímo na míru**

Víkendové dílny a workshopy směřované k jednotlivým divadelně loutkářským dovednostem připravujeme na míru požadavkům jednotlivým souborům. Můžeme pro vás zajistit semináře loutkoherectví,

herectví hlasem, technologie loutek, tvorby inscenace, přípravy textu... Máte-li o takový seminář zájem, kontaktujte Michala Drtinu • mobil 606 644 294 • drtinam@gmail.com. -md-

DOPORUČUJEME...

Knihu „Fenomén českého loutkářství“

Autor publikace Jan Novák, profesí lesní inženýr, srdcem a duší všestranný divadelník, patří bezpochyby k výrazným osobnostem, činovníkům, tvůrcům a také znalcům českého amatérského loutkového divadla. Je mimo jiné členem exekutivy Českého střediska UNIMA a především spiritus agens pražského ochotnického loutkového divadla Říše loutek. Svoji erudici v dané problematice prokázal již mnohokrát tvorbou scénářů řady úspěšných, nejen populárně, ale též odborně navržených výstav, přípravou a realizací výtečných loutkových inscenací, koncipováním a uspořádáním řady zajímavých Klubů UNIMA a také příspěvky publikačními.

Současnou knihou autor navazuje na sborník Nejstarší amatérské loutkářské soubory v ČR (SAL SČDO, Olomouc 1983), v němž dříve představil 29 loutkářských skupin vybraných na základě kritéria jejich nejméně padesátileté existence. Jednalo se o jakýsi „reprezentativní vzorek“, jak sám uvedl, s cílem zejména shromáždit faktický materiál sám o sobě „dostatečně výmluvný“, bez větší ambice nějakého kritického či analytického hodnocení. Podobné metodické teze zvolil Jan Novák i pro

nový almanach. Šlo mu tedy především o soustředění fakt, věcných informací, které, jak předesílá, mají už tak značnou výpovědní hodnotu. Hlubší posouzení podoby a přeměn amatérského loutkářství pak ponechává historikům. Do nového sborníku zahrnuje všechny původní soubory s aktualizovanými údaji, kromě sedmi zaniklých nebo stagnujících. Celkem uvádí 84 souborů, v knize řazených abecedně, vybraných opět dle podmínky dlouhověkosti. Proto se zde objevuje celé spektrum skupin rozličné kvality, působících v nesouměřitelných podmínkách, tvořících nejrozumnějším způsobem, od těch „prostých“ s příležitostnými nepravidelnými představeními diskutabilní umělecké úrovně, až po soubory s hojným pravidelným provozem – buď tradičně zaměřené na „reprodukční“ divadlo, nebo i takové, které se už vyznačují jistými atributy autorské umělecké tvorby. Fakticky tento výběr opět představuje „vzorek“ podoby a situace současného českého amatérského loutkářství.

Celý článek Jaroslava Blechy najdete v prvním čísle časopisu Loutkář roku 2017.

DOPORUČUJEME...

Knihu „Jak s Tomášem Dvořákem šily všechny loutky“

Profil života i tvorby jednoho z nejlepších současných režisérů v oblasti loutkového divadla, vytvořený formou „Pimprlové komedie o čtyřech dějstvích“. Pozoruhodný lidský i autorský příběh kovaného loutkáře zachytili ve svých textech Zdeněk A. Tichý, Nina Malíková, Pavel Vašíček, Václav Poul, Stanislav Doubrava, Vratislav Šrámek, Vítek Peřina, Jan Kerbr, Ivan Nesveda a řada dalších českých tvůrců, teoretiků či recenzentů, nejen z oblasti loutkového divadla, obrazem pak Josef Ptáček, Pavel Křivánek, Oldřich Pernica a další fotografové. „Pimprlová komedie“ zve čtenáře do svě-

ta, kde se divadlo dělá srdcem a dlátem, do světa miniatuur i úžasného nadhledu a nadsázky, do míst a časů, kde se zrodily jedny z nejuspěšnějších českých inscenací Tři mušketýři, Bezhlavý rytíř a Alibaba a čtyřicet loupežníků, tedy loutkářských kousků, které objely celý širý svět. A samozřejmě kniha zve i na ryby a na houby. Doporučujeme všem loutkářům, hračičkám, kutilům a všem, kteří mají rádi legraci a nadhled.

PŘIPOMEŇTE SI...

**výročí souborů
a osobností**

JOSEF SKUPA, narodil se před 125 lety a zemřel před 60 lety (16. 1. 1892 ve Strakonících – 8. 1. 1957 v Praze), všestranně talentovaný umělec, vůdčí osobnost proslulého Loutkového divadla Feriálních osad, které pod jeho uměleckým vedením stanolu na dobovém českém loutkářském Olympu („Plzeň má divadlo, jaké nemá žádné místo republiky, ba jakému není rovno po celém světě!“ LOUTKÁŘ 1925). Hlasový představitel slavného „Revolučního“ Kašpárka, jenž zboursal „Rakousko zpuchřelé“ už v září 1918, ale především „otec“ nesmrtelné komické dvojice Spejbla a Hurvínka!

JITŘENKA Žatec slaví 6. dubna 2017 65 let stálé loutkové scény v Žatci.

LS OB, později Divadélko výtvarné výchovy v Žatci, byl založen původně při místní radě osvětové 1947, představení zahájena v upravené místnosti v lednu 1948, hrálo se hlavně s maňásky a ke koncepčně pojaté poválečné činnosti patřily i výstavy obrazů, komorní koncerty, dalšími zřizovateli se postupně stal ZK Okresního průmyslového kombinátu, ZK OPK a Komunálních služeb, ZK ROH Šroubárna. Od roku 1957 existuje pod názvem JIŘENKA. Vůdčími osobnostmi byli Lumír a Olga Dědinovi, Zdeněk a Růžena Setničkovi, Vladimír a Anna Krátkých, později i Maxmilián Hromád-

Byl se na jejich vzniku podílel jen návrhem loutky Spejbla, bylo to především jeho výjimečné herecké mistrovství, jež tuto dvojici konstituovalo jako „taťuldu“ a „synstvo“, kteří baví děti i dospělé dodnes a to zdaleka nejen v divadle. Do zákulisí LDFO vstoupil Skupa poprvé v květnu 1917, tedy právě před 100 lety! A v roce 1930 už jako populární kumštýř (i díky prvním nahrávkám) založil první české profesionální loutkové divadlo nového typu, které do r. 1943 mělo základnu v Plzni (jeho činnost ukončili nacisté) a po válce pokračovalo v Praze jako Divadlo S + H.

ka a po r. 1970 Josef Kuřák. Zajímavostí bylo, že 9. 10. 1956 soubor zahrál Dřevěného vojáčka v přímém přenosu z pražského televizního studia. V roce 1957 Jitřenka vítězí na loutkářské Chrudimské hře „Lízinka“, režie M. Hromádka. Dne 3. září 1997 je dnem znovuootevení loutkového divadla a loutkoherecká společnost obnovuje svoji činnost v neděli 7. 12. 1997 maňáskovou hrou „Pohádka o pejskovi a kočičce“. První divadelní rok vystoupila Jitřenka s 5 premiérami. Soubor také obnovil tradici mikulášských nadílek. Se svými představeními, jak mikulášskými tak i běžnými, repertoárními dojíždí do okolních měst a vesnic.

PŘIPOJTE SE

**k týdnu amatérské tvorby
20.–28. května 2017**

Týden uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby je iniciativa propojující nový projekt UNESCO Týden uměleckého vzdělávání a evropský projekt Týden amatérského umění, které již fungují v několika evropských i mimoevropských státech. V obou případech jde především o týden občanské angažovanosti v regionech a místech, během kterého se nejrůznější kulturní i vzdělávací instituce, neziskové organizace a další občanské iniciativy mohou představit široké veřejnosti.

Loutkáři, dejte o sobě v regionu vědět!

Více na www.amaterskatvorba.cz

Loutkářský VYKŘIČNÍK vydává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS), útvar ARTAMA
• P. O. Box 12 • Fügnerovo nám. 5 • 120 21 Praha 2 • e-mail: drtina@nipos-mk.cz • mobil: +420 606 644 294